

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18.04.1975, sp. zn. 5 Cz 14/75, ECLI:CZ:NS:1975:5.CZ.14.1975.1

Číslo: 13/1977

Právní věta: K zastavení občanského soudního řízení podle ustanovení § 43 odst. 2 o. s. ř. může dojít jen z důvodů v tomto ustanovení uvedených, nikoliv obecně pro nečinnost účastníka v tomto řízení. Soud tu má možnost použít sankcí podle ustanovení § 52 a § 53 o. s. ř. /1/

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 18.05.1975

Spisová značka: 5 Cz 14/75

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Podmínky řízení, Řízení před soudem

Předpisy: 99/1963 Sb. § 43

§ 52

§ 53

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se na žalované organizaci domáhal náhrady škody, která mu vznikla nemocí z povolání. V žalobě specifikoval jednotlivé dílčí nároky takto: náhradu za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti ve výši 4800 Kčs, náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti od 3. 3. 1973 do 31. 8. 1973 ve výši 4476 Kčs, náhradu účelně vynaložených nákladů na léčení 1000 Kčs, odškodnění za ztížení společenského uplatnění ve výši 24 000 Kčs a od 1. 9. 1973 přiznání měsíční renty ve výši 796 Kčs jako náhradu za ztrátu na ucházejícím výdělků v budoucnosti.

Soud prvního stupně ustanovil znalce z oboru pracovníka lékařství, jemuž uložil, aby vypracoval posudek. Na základě sdělení znalce, že žalobce třikrát odmítl hospitalizaci, která je pro vypracování posudku nezbytná, vyzval soud žalobce přípisem z 12. 4. 1974, aby do 15 dnů sdělil, zda má soud v řízení pokračovat, a v kladném případě, že se musí podrobit lékařskému vyšetření, aby bylo objektivně zjištěno jeho tvrzení. Přípis obsahuje poučení o tom, že nebude-li žalobce pomáhat při zjištění objektivní pravdy, soud řízení podle ustanovení § 43 o. s. ř. zastaví. Když žalobce odepřel tuto písemnost převzít, okresní soud v Chebu usnesením řízení zastavil. V odůvodnění uvedla, že žalobce přes veškerá upozornění soudu nepřispěl k prokázání objektivní pravdy, k jednání se nedostavil a choval se zcela nečinně. Proto bylo podle názoru soudu prvního stupně namíste použít ustanovení § 43 odst. 2 o. s. ř.

Nejvyšší soud ČR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČR, tak, že tímto usnesením soudu prvního stupně byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 6 o. s. ř. má soud postupovat v řízení v součinnosti se všemi, kteří se řízení účastní, tak, aby byl co nejučelněji zjištěn skutečný stav věci a aby ochrana práv byla rychlá a účinná. Podle ustanovení § 100 o. s. ř. postupuje soud v řízení, jakmile bylo zahájeno, i bez dalších návrhů tak, aby věc byla co nejrychleji projednána a rozhodnuta. Podle ustanovení § 101 odst. 2 o. s. ř. soud pokračuje v řízení, i když jsou účastníci nečinní. Podle ustanovení § 120 odst. 1 o. s. ř. dbá soud o to, aby skutečný stav věci byl zjištěn co nejuplněji, přičemž rozhoduje, které z navrhovaných důkazů je třeba provést, a provede i jiné důkazy, než jsou navrhovány.

Těmito základními ustanoveními občanského soudního řádu se však soud prvního stupně v projednávané věci neřídil.

Namísto shora uvedeného postupu soud prvního stupně pro nečinnost žalobce řízení zastavil s poukazem na ustanovení § 43 odst. 2 o. s. ř. Přehlédl však, že citované zákonné ustanovení se nevztahuje na případ, kdy je účastník nečinný, nýbrž, že upravuje postup soudu týkající se písemných podání nebo i ústních podání sepsaných do protokolu, jsou-li nesprávná nebo neúplná, a je-li proto třeba k odstranění překážky dalšího řízení tato podání opravit nebo doplnit.

Zákon s případnou nečinností účastníka počítá a dává soudu možnost použít různých sankcí. Tak je tomu např. v ustanovení § 52 odst. 1 o. s. ř., podle něhož může dát soud po předchozím poučení předvést předvolaného účastníka, jestliže se bez omluvy nedostaví k výslechu nebo ke znalci. Ustanovení § 53 odst. 1 o. s. ř. opravňuje soud k uložení pořádkové pokuty tomu, kdo hrubě ztěžuje postup řízení zejména tím, že se nedostaví k soudu nebo neuposlechne příkazu soudu. Lze tedy i ustanovení § 53 o. s. ř. použít pro případ, kdy účastník neuposlechne příkazu soudu vydaného podle ustanovení § 127 odst. 3 o. s. ř., aby se dostavil ke znalci, podrobil se lékařskému vyšetření, nebo aby něco vykonal či snášel, jestliže je to k podání znaleckého posudku třeba.

V této věci bylo proto povinností soudu, aby použil uvedených zákonných ustanovení týkajících se nečinnosti účastníků a v zahájeném řízení pokračoval přes žalobcovu nečinnost bez dalších návrhů tak, aby věc byla co nejrychleji projednána a rozhodnuta a aby ochrana práv byla rychlá a účinná.

Protože soud prvního stupně takto nepostupoval, porušil svým usnesením zákon v ustanoveních § 6, § 43 odst. 2, § 52, § 53, § 100, § 101 odst. 2, § 120 odst. 1 a § 127 odst. 3 o. s. ř.

1) Srov. rozhodnutí uveřejněné pod č. 29/1973 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.